

ALGILANAN DUYGUSAL İSTİSMAR ÖLÇEĞİ (ADİÖ): GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

EMOTIONAL ABUSE PERCEIVED SCALE (EAPS): STUDY OF VALIDITY AND RELIABILITY

Kurtman ERSANLI*

Müge YILMAZ**

Kemal ÖZCAN***

Özet: Bu çalışmada, yetişkin bireylerin algıladıkları duygusal istismar düzeylerini belirlemek için bir ölçme aracı geliştirilmesi amaçlanmıştır. Yaşları 18 ile 30 arasında (yaş ortalaması 21.78) 200 yetişkin üzerinde yapılan bu çalışmayla 61 maddelik bir ölçek geliştirilmiştir. Testin iç güvenirlik katsayısı cronbach alpha $\alpha = .95$ ve, test-tekrar-test sonucunda ise iki test arasındaki korelasyon katsayısı $r = .76$ olarak bulunmuştur. Kapsam geçerliği için Psikolojik Danışma ve Psikiyatri alanında doktora derecesine sahip 10 uzmanın kanısına başvurulmuştur. Uzmanlar tarafından maddeler incelenmiş ve ölçekten 6 madde çıkarılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için faktör analizi yapılmıştır. Varimax dik döndürme tekniği ile yapılan faktör analizi sonucuna göre varyansın %40.56'sını açıklayan tek faktör belirlenmiştir. Çalışmadaki bulgular, geliştirilen ölçme aracının yetişkin bireylerde algılanan duygusal istismar düzeylerini ölçmek için kullanılabileceğini göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: İstismar, Duygusal İstismar, Algılanan Duygusal İstismar Ölçeği.

Extended Abstract: Perceived Emotional Abuse for Adult Scale: The Validity and Reliability Study

* Prof.Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Psikolojik Danışma ve Rehberlik ABD, kersanli@omu.edu.tr

** Yrd.Doç.Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Psikolojik Danışma ve Rehberlik ABD, mugeyil@omu.edu.tr

*** Öğr.Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun Meslek Yüksek Okulu, kozcan@omu.edu.tr

Literal meaning of the word “abuse” is “to exploit, to benefit, to encroach upon one’s kindness” (TDK, 2005: 991). Abuse is a phenomenon that can be encountered in any society at any level of development regardless of the culture, race or religion.

Emotional abuse is an umbrella term that covers the other types of abuse. Apart from existing on its own, this kind of abuse is also present in every circumstance of physical or sexual abuse. Moreover, the influence of emotional abuse may continue after the effects of other types of abuse disappear. (Arıcioğlu 2003: 7).

Emotional abuse is a kind of abuse which is easier to describe for women. Emotional abuse can be defined as limiting one’s wife’s financially, preventing her from meeting friends and family, calling her names, humiliating, threatening her with death or attempting to kill her.

It has been speculated that as individuals with a history of abuse tend to have greater psychiatric problems and more difficulties in social relationships, they may have greater difficulty with establishing important recovery relationships. (Branstetter and friends 2008). Recent studies have shown that physical and sexual abuse of children is far more widespread than was previously recognized. However, emotional or psychological child abuse very often has a more profound impact on the child than either physical or sexual maltreatment in terms of its overall effect on the psyche, the spirit and the humanness of the individual. Although abuses that lead to bodily injury are reprehensible and tragic, nonetheless, insufficient attention has been paid to other patterns of abuse. (Firestone, (310) 552-0431). Emotional abuse of the mother and mother’s mental health were the most significant predictors of the child’s adjustment and social behavior (Graham and friends. 1997).

Method: This study aims to develop a scale determining the level of emotional abuse individuals perceive. To develop this scale, inventories concerning the subject and sources concerning the testing material have been reviewed. Emotional abuse has been described as below in the light of the review.

“Emotional abuse is a kind of emotional state which occurs as a result of the higher expectations of other adults in one’s environment, their being aggressive, critical, humiliating, unable to meet the needs of the person or show affection as well as rejecting the person, intimidating them, speaking in an ironic manner and not attaching value to the person. Emotional abuse can be seen either on its own or along with other kinds of abuse”

In order to obtain the items of the scale, 200 male and female students studying in different programs and classes were asked to write sentences conveying emotional abuse in accordance with the definition above. After studying the content of the expressions, 674 items containing ideas and feelings about emotional abuse were

obtained. After eliminating similar expressions and evaluating the expressions in terms of the distinctive features of the target problem area, a form of 157 items were composed.

The prepared testing form of 157 items were presented to 100 people. The students in this group were asked to evaluate the paragraphs in terms of intelligibility and to choose one of the statements of "ölçüyor", "ölçmüyor", "undecided". After the frequency of the items have been tested, those with the frequency 50 and above were included in the study, which reduced the number of the items to 68

In the process of developing the scale, the items were given to 10 experts and they were asked to state their opinions. Taking the expert's opinions and suggestions into consideration, necessary corrections were made and 6 items were left out reducing the number of the items to 62.

Item analysis was done by administering the testing scale on 200 people. At the end of the item analysis, one of the items was eliminated and the final number of the items were 61. 200 students studying at graduate post graduate programs at the Ondokuz Mayıs University were included in the study. Students of different fields were attempted to be included in the study. Their ages range between 18 and 30, average age is 21.78.

Findings: Findings regarding the Reliability of Perceived Emotional Abuse Scale

To determine the reliability of the scale, Crobbach Alfa internal reliability co-efficient and test-re-test stability co-efficient have been calculated. Internal reliability co-efficient has been measured through the data gathered from 200 students. Internal reliability co-efficient of the test is .95. To estimate the criterion-related validity, after a one-week interval, the test was conducted on 100 students from the group from which the data was obtained, and the correlation co-efficient ($r=.76$) between two administration of the test was measured.

It has been found out that correlation co-efficient of each item ranges between 30 and 69. This result is important in terms of the reliability of the scale.

Findings regarding the Validity of Perceived Emotional Abuse Scale

During the preparation of the scale of emotional abuse construct and content validity have been used. Opinions of 10 people holding a Doctorate Degree in the field of Psychological Counseling and Guidance and Psychiatry.

Construct validity of the scale has been estimated through factor analysis. It has been found out that Sampling Adequacy Co-efficient has been found out to be (KMO)=90. In order to examine the factor structure of the scale, varimax rotation has been conducted along with factor analysis, and factor weight of the items has been determined. The results of factor analysis show that scale has one factor.

Discussion: *Obtaining the data concerning the validity and the reliability of the questionnaire in order for the emotional abuse scale to be used constitutes the main purpose of the study. Findings obtained after the validity and reliability studies of Emotional Abuse Perception For Adult Scale have shown that the scale can be reliable and valid to employ in order to determine the constraining perceptions that the adults have.*

Reliability of the perceived emotional abuse scale has been measured via test-retest and internal consistency methods. Test-retest reliability, which was measured through the administration of the test twice with a two-week interval, has been found out to be $r=.76$. Internal consistency of the test is $a=.95$. Exploratory Factor Analysis was used for structural validity of perceived emotional abuse scale. The results of factor analysis show that scale has one factor. Applying the factorial structure of the scale on a relatively small size of the samples can be considered as a limitation. Further research can also be done to look at the information related to the variables such as gender and socio-cultural level perceived as an emotional abuse. Thus, the general evaluation of these findings recommends that the perceived emotional abuse scale is a reliable and valid scale for the researchers.

Key Words: *Abuse, Emotional Abuse, Perceived Emotional Abuse Scale.*

GİRİŞ

İstismar; kelime olarak “işletme, yararlanma, birinin iyi niyetini kötüye kullanma, sömürme” anlamlarına gelmektedir (TDK Türkçe Sözlük 2005:991). İstismar her toplumda karşılaşılan, kültüre, ırka ve dine bağlı olmadan her toplumda ve her gelişim düzeyinde yaşanmış olabilen bir olgudur. Bireyin yetişkinliğe kadar geçirmiş olduğu bebeklik, çocukluk ve ergenlik gibi dönemlerde ailesi, bakımından sorumlu olduğu kişiler, akrabaları, arkadaşları, akranları, öğretmenleri ve içinde bulunduğu toplumdaki diğer bireyler tarafından ne tür istismarlara maruz kaldıkları merak edilen bir konu olmuştur. Bu konuda tıp, hukuk, sosyoloji, psikoloji gibi pek çok bilim dalında çok sayıda araştırmalar yapılmış ve yapılmaya da devam edilmektedir. Çocuk, ergen ve yaşlıları koruyucu yasalar çıkarılmış, suç araştırma büroları, kamu ve sivil kuruluşlar, dernekler kurulmuştur. İnternetin yaygınlaşmasıyla çocuk istismarı farklı boyutlara da taşınmış olup, internet üzerinden istismarı önlemek için de çalışmalar yapılmaktadır.

Araştırmalar istismarın farklılıklar gösterse de sadece çocuk, kadın ve yaşlı olarak gruplanamayacağını aynı zamanda geniş bir yelpazede yetişkin bireylerin maruz kaldığı ciddi bir olgu olduğunu göstermektedir. İstismarı fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik istismar olarak dört gruba

ayırabiliriz. Ayrıca birden fazla istismar türünün aynı anda olduğu ve sınırlarının kesin olarak çizilmesinin zorluğu belirtilmektedir. Pek çok çalışma duygusal istismarı yetişkin istismarı statüsünde tanımlamamaktadır. Bununla birlikte fiziksel olmayan şiddet, yetişkin olan kişinin mali durumunun kontrol altında tutulmasını, aile ve arkadaş çevresinden izole edilmesini, kişisel mahremiyetinin zarar görmesini ve fiziksel saldırı tehditlerini içermektedir.%90'dan fazla pek çok yetişkin özellikle aile, okul ve iş hayatı boyunca duygusal istismarı yaşamaktadır (Sandvik, 2003). Böylece duygusal istismar psikolojik şiddetin bir türü olarak ele alınabilmektedir (Bingham, 2006). Duygusal istismar, duygusal ihmal, zihinsel işkence, zihinsel zarar verme ile birlikte ihmali tanımlayan psikolojik ihmal kavramı içerisinde yer almaktadır (Paris, 1999). Duygusal istismar anlaşılması güç bir kavram olmasından dolayı sıklıkla psikolojik istismar olarak kullanılmaktadır (Newman, 1997; Jellen, McCarroll, Thayer, 2001).

Duygusal istismar, diğer istismar türlerini şemsiye gibi bir çatı altında toplayan bir olgudur. Tek başına var olduğu gibi fiziksel ve cinsel istismarın gerçekleştiği her yerde de bu istismar biçimlerine eşlik eder. Hatta bunların etkileri yok olduktan sonra bile duygusal istismarın etkileri devam edebilmektedir (Arıcıoğlu 2003: 7). Duygusal istismar bütün istismar tiplerinin merkezinde yer alan ve ayırt edici bir problem olarak da görünmektedir (Schneider, v.d., 2005; Iwaniec, v.d., 2006; Shaffer, Yates, Egeland, 2009).

İstismar olarak tanımlanan davranışların içerisinde bir tür saldırganlık yer almakta ve bireyin karşısındaki kişi ya da kişileri incitme özelliği vurgulanmaktadır (Demiröz 1996) . İstismarın değerlendirilmesinde iki temel yapı ele alınmalıdır. Bunlar fiziksel ve duygusal yapılarıdır (Murty,v.d., 2003). Fiziksel ve psikolojik istismar sıklıkla bir arada oluşmasına rağmen psikolojik istismarın duygusal iyi hissetme üzerindeki olumsuz etkisi fiziksel istismara göre daha yüksektir (Katz ve Arias, 1999). Duygusal istismar kadınlar için tanımlanması daha kolay olan bir istismar türü gibi gözükebilmektedir. Eşini parasal olarak kısıtlamak, ailesi ve arkadaşlarıyla görüşmesini veya telefonlaşmasını engellemek, isim takarak çağırmak, aşağılamak, öldürmekle tehdit etmek veya buna gerçekten kalkışmak da duygusal istismar olarak tanımlanmaktadır. (Mazza vd. 1996; Wijma, 2003). Çay'ın (2006) yaptığı araştırmaya göre kadınların duygusal istismar olarak kabul ettikleri davranışları herkesin içinde küçük düşürülmek; kendisine küfredilmesi; aptal, salak gibi yakıştırmalar yapılması; düşüncelerine değer verilmemesi; bağırılması, utandırılması; şiddet ve korkuya dayalı iletişim kurulması; gücünün ya da yeterliliğinin

kabul görmemesi; duygusal olarak kabul görmemesi; jest ve mimiklerle korkutulması; telefon ya da elektronik postalarının kontrol edilmesi olarak sıralanabilir. Aldatmak, terk etmek (Kumar vd. 2005) küsmeler, yok saymalar, başkalarına onun yanında daha fazla değer verme tutum ve davranışlar da duygusal istismar içinde yer almaktadır. Çalışmalar özellikle kadınların gebelik dönemlerinde duygusal istismarın fiziksel ve cinsel şiddete oranla arttığını göstermektedir. Eşlerin aşağılamak, tehdit etmek ve küçük düşürmek gibi duygusal istismarları bu dönemde artabilmektedir (Karaoğlu v.d, 2005). Kadınlar için eşleri tarafından istismar edilmek ciddi bir sağlık sorunu olarak tanımlanmaktadır (Harwell; Moore; Spence, 2003; Bell, Cantaneo, Goodman, Dutton, 2008). Dünya genelinde kadınların %10 ile %50 si eşleri tarafından istismar edilmektedirler. Fakat eşleri tarafından istismar edildiklerini bildirmek zaman zaman karşılaştıkları uzmanın cinsiyetinin farklı olması sebebiyle kayıt altına alınmamaktadır (Wong v.d, 2006). Pek çok kadın özellikle fiziksel istismarı açıklamamaktadır (Cordova, v.d., 1993).

Araştırmalar göstermektedir ki istismara uğrayan bireyler alışlagelmiş kişisel durumları için diğerlerine göre daha olumsuz yorumlar yapabilmektedirler. Bu yorumlarda uyumsuz sosyal davranışlara neden olmaktadır (Berenson ve Andersen, 2006; Wright; Crawford; Castillo, 2009). İstismara maruz kalan bireylerin psikolojik rahatsızlık sahibi olmaya eğilimli ve sosyal ilişkilerinde daha fazla zorluklar yaşayan bireyler oldukları gözlemlenmiştir (Branstetter vd. 2008). Son yıllarda yapılan çalışmalarda fiziksel ve cinsel istismarı önceden tanımlayabilecek bilgiler yer almaktadır. Bununla birlikte duygusal ve psikolojik istismar bireyin üzerinde fiziksel ve cinsel istismara oranla daha fazla zarar vermektedir. Özellikle çocukların psikolojik gelişimine, kişilik ve kimlik oluşumuna etki etmekte, savunucu bir yaşam tarzı oluşturmalarına, bilinçli ve bilinçsiz saldırgan davranışlara sebep olmaktadır (Glaser, 2002; Work, Kruczek, Boley, 2003; Esteban, 2006; Firestone, 2006; Uhrlas ve Brandon, 2007; Gabalda, vd., 2009; Carpenter, vd., 2009). Özellikle anneler tarafından uygulanan duygusal istismar bireyin duygularını ifade etme düzeylerini, duygularını düzenlemelerini doğrudan etkilemektedir (Graham vd. 1997). Benzer sonuçlar üvey ebeveynler ile ilgili deneyimlerde de söz konusu olabilmektedir (Madu, 2002). Duygu ifadeleri özellikle aile üyeleri arasındaki duygusal tutumlar ile ölçülebilmektedir. Bu ifadeler eleştirel, düşmanca, yakınlık gösteren ve aşırı koruyucu olarak dört grupta ele alınabilir (Calam, vd, 2002). Bu dört duygusal ifade grubu birey için zaman zaman istismar edici ifadeler olarak algılanabilir. Yaşanan her türlü duygusal istismar daha sonra bireyin sosyal yaşamında hatalı bir istismar algısının oluşumunda temel oluşturacaktır. Birey istismar söz konusu

olmayan bir yaşantıyı istismar olarak değerlendirebilecek ve ilişkilerini bu doğrultuda düzenleyecektir. Bu tür bir yaklaşım onun sağlıklı ilişkiler kurmasını güçleştirecektir. Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında bireyin algıladığı duygusal istismar düzeyi onun kuracağı ilişkilerin yapısını ve içeriğini etkileyen önemli etmen gruplarından birini oluşturmaktadır. Aynı zamanda duygusal istismar bireyin fiziksel sağlığını doğrudan etkileyebilecek bir faktör olarak ele alınabilmektedir (Wagner vd. 1998: 27; Alisha vd. 2000: 79). Duygusal istismarın tanımı, değerlendirilmesi ve tedavisi doğası gereği disiplinler arası bir yaklaşımı gerektirmektedir (Boulton ve Hindle, 2000).

Literatüre bakıldığında, istismar konusunu içeren bazı ölçme araçlarına rastlamak mümkündür. Psychological Maltreatment of Women Inventory (PMWI) (Tolman,1989), The Domestic Conflict Index (DCI) (Margolin, v.d. 1989), Psychological Maltreatment Inventory (PMI) (Kasian ve Painter, 1992), Composite Abuse Scale (Hegarty, Sheehan, Schonfeld, 1999), Child Abuse and Trauma Scale (Kent ve Waller, 1998), Child Sex Abuse Attitude Scale (Ferrara, 1999), The Abuse Disability Questionnaire (McNamara ve Fields, 2001), Childhood Experience of care and Abuse Questionnaire (Smith, vd., 2002), Domestic Violence Myth Acceptance Scale (Peters, 2008) bunlar arasındadır. Türkiye’de de istismarın değerlendirilmesine yönelik ölçme araçları bulunmaktadır. Türkiyede istismar ve istismarın etkilerinin değerlendirilmesine yönelik olarak geliştirilen veya Türkçeye uyarlanmış ölçekler bulunmaktadır. Yetişkin-Genç İlişkilerinde Duygusal Ezim Ölçeği (Y.G.I.D.E.Ö.) (Alantar ve Erkman, 1989), Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği (Aslan ve Alparslan, 1999), Çocuk İstismarı ve İhmali Bilgi Alma Formu (Yargıç; Tutkun; Şar, 1994), İlişkilerde Sorun Çözme Ölçeği (Kalkan,2008), Mobbing’e Maruz Kalma Düzeyi Anketi (Koç ve Bulut, 2009). Ölçme araçlarına genel olarak bakıldığında fiziksel, cinsel ve psikolojik istismara yönelik hazırlandığı gözlemlenmektedir. Bu araştırmada bireylerin özellikle algıladıkları duygusal istismar düzeylerini belirlemeye yönelik bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Özellikle bireylerin duygusal istismar kapsamına giren davranış kalıplarının ne derece farkında olduklarının belirlenmesi ve bir değerlendirme olanağı sunması bireylerin duygusal istismar olup farkında olmadıkları bir takım yaşantıların değerlendirilmesi bakımından önem taşımaktadır. Duygusal istismara karşı önleyici rehberlik hizmetlerine katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.

Bu nedenlerden dolayı, araştırma da bireylerin algılanan duygusal istismar düzeylerini belirlemeye yönelik bir ölçme aracının geliştirilmesi, güvenilirlik ve geçerliğinin araştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma bireylerin algıladıkları duygusal istismar düzeyini belirlemeye yönelik bir ölçme aracı geliştirme çalışmasıdır.

Bu ölçeğin denemelik maddelerini belirlemek amacıyla ilgili kaynaklar ve konuyla ilgili envanterler gözden geçirilmiştir. Bu bilgiler ışığında **Duygusal istismar**: Tek başına görülebildiği gibi fiziksel ve cinsel istismarla birlikte görülebilen; çevredeki diğer yetişkinlerin bireyin yeteneklerinin üzerinde istek ve beklentiler içinde olmaları, saldırganca davranmaları, sürekli eleştirmeleri, aşağılamaları, sevgi ve ilgi ihtiyaçlarını yeterince karşılamamaları, reddetmeleri, yıldırma, küçük düşürmeleri, alaylı konuşmaları, değer vermemeleri gibi davranışlar sonucu bireyin algıladığı duygusal bir durumdur şeklinde tanımlanmıştır.

Bu tanım doğrultusunda ölçeğin maddelerini elde etmek için lisans ve yüksek lisans programına devam eden 200 üniversite öğrencisinden duygusal istismarı ifade eden cümleler yazmaları istenmiştir. İfadelerin içeriği incelenerek duygusal istismar ile ilgili düşünce duygu ve davranışları içeren 674 madde elde edilmiştir. Bu madde havuzundaki ifadelerden benzer olan ifadeler elendikten ve hedef problem alanının ayırt edici özellikleri, söz dizini, ilgililik açısından bir değerlendirmeye tabii tutuktan sonra 157 maddelik bir form oluşturulmuştur.

Hazırlanan 157 maddelik deneme formu 100 kişinin görüşüne sunulmuştur. Bu gruptaki öğrencilerden maddeleri anlaşılabilirlikleri açısından değerlendirmeleri ve “ölçüyor”, “ölçmüyor”, “kararsızım” ifadelerinden birini seçmeleri istenmiştir. Bu maddelerin frekansına bakılmış, frekansı 50 ve üzeri olan maddeler alınarak madde sayısı 68’ye düşürülmüştür.

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde maddeler 10 uzmana verilmiş ve görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Uzmanların görüş ve önerileri dikkate alınarak gerekli düzeltmeler yapılmış ve 6 madde ölçekten çıkarılarak madde sayısı 62 ye düşürülmüştür.

Deneme formu tekrar 200 kişiye uygulanarak madde analizi yapılmıştır. Madde analizi sonunda .05 düzeyinde anlamlı olmayan 1 madde daha elenerek 61 maddeden oluşan denemelik forma son şekli verilmiştir.

Araştırmanın örnekleme, Ondokuz Mayıs Üniversitesi’nde öğrenim gören lisans ve lisans üstü toplam 200 üniversite öğrencisi alınmıştır. Örneklem seçiminde farklı alanlardan öğrencilerin alınmasına özen gösterilmiştir. Öğrencilerin yaşları 18 ile 30 arasında değişmekte olup, yaş ortalaması ise 21.78’dir.

BULGULAR

Bu kısımda ölçeğin güvenirlik ve geçerlik çalışmalarına ilişkin olarak elde edilen bulgularına ve yorumlara yer verilmiştir.

Algılanan Duygusal İstismar Ölçeğinin Güvenirlik Çalışmaları

Ölçeğin güvenirliğine, Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı ve test tekrar test kararlılık katsayısı hesaplanarak bakılmıştır. İç tutarlılık katsayısı 200 öğrenciden toplanan verilerden hesaplanmıştır. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı $\alpha=.95$ bulunmuştur. Ölçüt bağıntılı geçerlik çalışması için veri toplanan gruptan iki hafta ara ile 100 Öğrenciye ölçek tekrar uygulanmış ve iki ölçüm arasındaki korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen korelasyon katsayısı $r= .76$ dir.

Algılanan Duygusal İstismar ölçeğinin madde analizi için madde toplam puan korelasyonları yöntemi kullanılmıştır. Test maddelerinin testin bütünü ile tutarlılığının göstergesi sayılabilecek en düşük korelasyon .30 olarak alınmış ve “Yakınlarım zaman zaman beni bunaltacak kadar kollayıcı davranırlar” maddesi ölçekten çıkarılmıştır. Elde edilmiş olan 61 maddelik ölçeğin maddeleri ile ölçeğin genel toplam puanları arasındaki korelasyonlara bakılmıştır. Elde edilen sayısal değerler Tablo 1 'de verilmiştir.

Tablo 1: *Algılanan Duygusal İstismar Ölçeği Madde Test Korelasyonu Sonuçları*

Madd e No	r	Madde No	r	Madd e No	r
1.	.47**	21.	.57**	41.	.67**
2.	.52**	22.	.69**	42.	.61**
3.	.48**	23.	.46**	43.	.45**
4.	.49**	24.	.37**	44.	.64**
5.	.56**	25.	.58**	45.	.66**
6.	.55**	26.	.45**	46.	.56**
7.	.48**	27.	.40**	47.	.43**
8.	.45**	28.	.42**	48.	.47**
9.	.31**	29.	.43**	49.	.60**
10.	.40**	30.	.50**	50.	.51**
		31.			

11.	.58**	32.	.64**	51.	.61**
12.	.54**	33.	.64**	52.	.54**
13.	.51**	34.	.54**	53.	.65**
14.	.62**	35.	.57**	54.	.52**
15.	.60**	36.	.65**	55.	.47**
16.	.61**	37.	.69**	56.	.58**
17.	.43**	38.	.61**	57.	.63**
18.	.62**	39.	.54**	58.	.59**
19.	.53**	40.	.55**	59.	.59**
20.	.35**		.59**	60.	.54**
				61.	.54**

*p< .05

**p< .01

Tablo 1'e baktığımızda her maddenin toplam puanla olan korelasyon katsayısının 30–69 arasında değiştiği görülmektedir. Bu sonuç ise, elde edilen formun, güvenirliği açısından oldukça önemlidir.

Algılanan Duygusal İstismar Ölçeğinin Geçerlik Çalışmaları

Algılanan Duygusal İstismar ölçeğinin geçerlik çalışmasında yapı geçerliği ve kapsam geçerliği kullanılmıştır. Kapsam geçerliği için Psikolojik Danışma ve Psikiyatri alanında doktora derecesine sahip 10 uzmanın kanısına başvurulmuştur. Uzmanlar tarafından maddeler incelenmiş ve ölçekten “Sorularımın cevapsız bırakılmasından hoşlanmıyorum”, “mesleğimden dolayı aşağılanmaktan hoşlanmıyorum” gibi 6 madde çıkarılmıştır. Böylece maddeler incelenmiş ve uygunluğu yönünde görüş belirtilmiştir.

Ölçeğin yapı geçerliği belirlemek için temel bileşenler analizi kullanılarak faktör analizi yapılmıştır. Bu analizin yapılabilmesi için öncelikle örneklemin yeterliliğini test eden KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) değeri .90 olarak bulunmuştur. KMO testinde bulunan değer .50'nin altında ise kabul edilemez, .50 zayıf, .60 orta, .70 iyi, .80 çok iyi, .90 mükemmeldir. (akt.Karagöz ve Köşderelioğlu, 2008).Faktör analizinde 61 maddenin öz değeri 1 olacak şekilde temel bileşenler analizi

varimax dik döndürme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin maddelerinin faktör yükleri Tablo2’de verilmiştir.

Tablo 2: *Algılanan Duygusal İstismar Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları*

Madde No	Faktör yükü	Madde No	Faktör yükü	Madde No	Faktör yükü
1.	.47	21.	.58	41.	.69
2.	.51	22.	.70	42.	.61
3.	.48	23.	.46	43.	.42
4.	.49	24.	.37	44.	.68
5.	.56	25.	.61	45.	.66
6.	.55	26.	.42	46.	.57
7.	.49	27.	.38	47.	.41
8.	.44	28.	.38	48.	.44
9.	.27	29.	.40	49.	.58
10.	.39	30.	.51	50.	.51
11.	.59	31.	.65	51.	.61
12.	.53	32.	.64	52.	.52
13.	.52	33.	.55	53.	.65
14.	.62	34.	.57	54.	.52
15.	.61	35.	.67	55.	.46
16.	.62	36.	.72	56.	.60
17.	.47	37.	.62	57.	.63
18.	.62	38.	.55	58.	.58
19.	.51	39.	.53	59.	.58
20.	.34	40.	.62	60.	.55
				61.	.55

Analiz sonucunda toplam varyansın % 40.56’sını açıklayan tek faktörlü bir yapı elde edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada bireylerin algılanan duygusal istismar düzeylerini belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirilmiştir. Bireylerin algıladıkları duygusal istismar düzeyleri hakkında bilgi veren "Algılanan Duygusal İstismar Ölçeği" 61 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geçerlik çalışmasında kapsam ve yapı geçerliği kullanılmıştır. Kapsam geçerliğini sınamak amacıyla Psikolojik Danışma ve Psikiyatri alanında doktora düzeyinde uzman olan 10 uzmanın görüşleri alınmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini sınamak amacıyla yapılan faktör analizi çalışması sonucunda, geliştirilmesi amaçlanan ölçme aracının tek faktörlü bir yapıya sahip olduğu bulunmuştur. Toplam 61 maddenin kümelendiği bu faktör toplam varyansın %40.56'sını açıklamaktadır. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirleyebilmek için çalışmada Açıklayıcı Faktör analizi yöntemi kullanılmıştır. Algılanan Duygusal İstismar Ölçeğinin kararlılık anlamındaki güvenilirliği test-tekrar test yöntemi ve iç tutarlılık anlamındaki güvenilirliği ise Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı hesaplanarak incelenmiştir. Ölçeğin 61 maddesi iki hafta arayla uygulanması sonucu hesaplanan test-tekrar test güvenilirliği $r = .76$ bulunmuştur. Envanterin iç tutarlılık güvenilirliği ise $\alpha = .95$ olarak hesaplanmıştır.

Duygusal istismar kavramı bütün istismar türlerinin içerisinde yer almasına rağmen zaman zaman bireyin bulunduğu kültürel ve sosyal çevreye bağlı olarak duygusal istismar olarak kabul edilmemektedir. Benzer bir durum eşler ve ebeveyn-çocuk arasında kurulan iletişimlerde içinde geçerli olmaktadır. Kurulan iletişimlerde duygusal istismar öğeleri içermesine rağmen birey tarafından istismar olarak algılanmamakta ve duygusal istismar kavramı normalize olabilmektedir. Fiziksel ve cinsel istismar gibi doğrudan elde edilebilecek kanıtları olmaması bu durumu daha kolay bir hale getirebilmektedir. Bu çalışma istismar konusuna sadece duygusal istismar boyutunun tek başına ele alınması gerekliliğini vurgulayarak literatüre farklı bir bakış açısı sunabilir. Algılanan Duygusal İstismar Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışmasının çocuk ve ergen örneklem için yapılmamış olması araştırmanın bir sınırlılığı olarak değerlendirilebilir. Bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda ölçeğin çocuklarda ve ergen örneklemelerde geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılması, istismara maruz kalmış ve kalmamış grupları karşılaştırmak ölçeğin geçerlik ve güvenirliğine yeni katkılar sağlayabilir. İstismara uğrayan bireylerin kendilerine uygulanan duygusal istismar düzeyinin belirlenmesi önemlidir. Aracın yapı geçerliğini desteklemesi amacıyla benzer örneklem üzerinde farklı çalışmalarda Doğrulayıcı Faktör analizi yapılabilir. Böylece farklı faktörler üzerinde düşünülebilir. Araştırmada

kontrol edilmeyen cinsiyet, yaş ve sosyo-kültürel değişkenlerin farklı çalışmalarda dikkate alınması bu değişkenlerin olası etkilerinin de açıklanmasına yardımcı olacaktır. Aynı zamanda ölçeğin istismar düzeyini ölçme özelliği bulunan ölçeklerle ilişkisine bakılabilir. Algılanan Duygusal İstismar ölçeği, istismar algısını belirlemeye hizmet etmesi bakımından farklı alanlarda çalışan eğitimciler, psikolog, psikolojik danışman ve sosyal hizmet uzmanları tarafından kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- ALANTAR M. (1989). **Psychological Maltreatment: An Attempt of its Definition by Experts and its Assessment Among a Group of Adolescents**, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- ALISHA Ali, BRENDA B. Toner, STUCKLESS Noreen, GALLOP Ruth, DIAMANT Nicholas E., GOULD Michael I., VIDINS Eva I. (2000). "Emotional Abuse, Self-Blame, and Self-Silencing in Women With Irritable Bowel Syndrome", **Psychosomatic Medicine, American Psychosomatic Society**, 62, p. 76-82.
- ASLAN S.H., ALPARSLAN Z.N. (1999). "Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeğinin Bir Üniversite Öğrencisi Örneğinde Geçerlik Güvenirlik ve Faktör Yapısı", **Türk Psikiyatri Dergisi**, 10(4), s. 275-285.
- ARICIOĞLU Ahu (2003). **Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Algıladıkları Duygusal İstismarın Yordanması**, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- BELL M.E., CANTANEO L.B., GOODMAN L.A., DUTTON M. (2008). "Assesing The Risk of Future Psychological Abuse: Predicting The Accuracy of Battered Women's Predictions", **Journal of Family Violence**, Vol 23, No: 2, p. 69-80.
- BERENSON K.R., ANDERSEN S.M., (2006). "Childhood Physical and Emotional Abuse by a Parent: Transference Effects in Adult Interpersonal Relations", **Personality and Social Psychology Bulletin**, 32, p. 1509-1522.
- BINGHAM M.J. (2006), "Protecting Victims By Working Aund the System and Within The System: Statutory Protection For Emotional Abuse In Domestic Vioence Context", **North Dakota Law Review**, Vol. 81: p. 837-857.

- BRANSTETTER A.S., BOWER H., KOMIEN J., AMASS L. (2008). "A History of Sexual, Emotional, or Physical Abuse Predicts Adjustment During Opioid Maintenance Treatment", **Journal of Substance Abuse Treatment** . Volume 34, Issue 2, March 2008, p. 208–214.
- BOULTON Sylvia, HINDLE Debbie (2000). "Emotional Abuse: The Work of a Multidisciplinary Consultation Group in a Child Psychiatric Service", **Clinical Child Psychology and Psychiatry**, 5, p. 439-452.
- CALAM R., BOLTON C., BARROWCLOUGH C., ROBERTS J. (2002). "Maternal Expressed Emotion and Clinician Ratings of Emotional Maltreatment Potential", **Child Abuse & Neglect**, 26, p. 1101-1106.
- CARPENTER L.L., TYRKA A.R., ROSS N.S., KHOURY L., ANDERSON, G.M., PRINCE L.H. (2009). "Effect of Childhood Emotional Abuse and Age on Cortisol Responsivity in Adulthood", **Biol Psychiatry**, 66, p. 69-75.
- CORDOVA J.V., JACOBSON N.S., GOTTMAN J.M., RUSHE R., COX G. (1993). "Negative Reciprocity and Communication in Couples With a Violent Husband", **Journal of Abnormal Psychology**, Vol 102, No:4, p. 559-564.
- COKER Ann L., PAIGE H.Smith, LESA Bethea, KING Melisa R., MCKEOWN Robert E. (2000). "Physical Health Consequences of Physical and Psychological Intimate Partner Violence", **Arch Fam Med**. Vol 9, P. 451-457.
- ÇAY Cafer (2006). **Çalışan Kadınların İşyerinde Kadın İstismarı Konusundaki Görüşlerinin İncelenmesi**, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- DEMİRÖZ Filiz (1996). **Evli Kadınlara Yönelik İstismar ve Kadınların Sığınma evleri Hakkındaki Düşünceleri**, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- ESTEBAN E.J. (2006). " Parental Verbal Abuse: Culture-Specific Coping Behavior of College Students in the Philippines", **Child Psychiatry and Human Development**, Vol. 36(3), p. 243-259.
- FERRARA F.F. (1999). "Validation of the Child Sex Abuse Attitude Scale Through Confirmatory Factor Analysis", **Structural Equation Modelling**, 61(1), p. 99-112.

- FIRESTONE W. R. (2006). "The Universality of Emotional Child Abuse", Educational Resources Information Center (ERIC), **The Gendon Association**.
- GABALDA M.K., BROTH M.R., THOMPSON M.P., KASLOW, N.J. (2009). "Children's Emotional Abuse and Relational Functioning: Social Support and Internalizing Symptoms as Moderators", **Journal of Child&Adolescent Trauma**, 2, p. 179-197.
- GLASER Danya (2002). "Emotional Abuse and Neglect (Psychological Maltreatment): A Conceptual Framework", **Child Abuse and Neglect**, 26, p. 697-714.
- GRAHAM-BERMANN A.S., LEVENDOSKY A.A. (1997). "The Social Functioning of Preschool-Age Children Whose Mothers Are Emotionally and Physically Abused", **Paper presented at the Biennial Meeting of the Society for Research in Child Development** 62nd, April 3-6, Washington DC.
- HARWELL T.S., MOORE K.R., SPENCE M.R. (2003). "Physical Violence, Intimate Partner Violence, and Emotional Abuse Among Adult American Indian Men and Women in Montana", **Preventive Medicine**, 37, p. 297-303.
- HEGARTY K., SHEEHAN M., SCHONFELD C. (1999). "A Multidimensional Definition of Partner Abuse: Development and Preliminary Validation of The Composite Abuse Scale", **Journal of Family Violence**, Vol. 14, No. 4, p. 399-415.
- IWANIEC D., LARKIN E., HIGGINS S. (2006). "Research Review: Risk and Resilience in Cases of Emotional Abuse", **Child and Family Social Work**, 11, p: 73-82.
- JELLEN L.K., MCCARROLI J.E., THAYER L.E. (2001). "Child Emotional Maltreatment: A 2-year Study of US Army Cases", **Child Abuse&Neglect**, 25, p.623-639.
- KALKAN M. (2008). "Ergenler İçin Romantik İlişkilerde Sorun Çözme Ölçeğinin (ERİSÇÖ) Geliştirilmesi, Geçerlik ve Güvenirliği", **Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi**, 15(3), ss. 131-138.
- KARAGÖZ Y., KÖSTERELİOĞLU İ. (2008). "İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin Faktör Analizi Metodu ile Geliştirilmesi", **Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi**, S. 21, ss.86-87.
- KARAOĞLU L. vd. (2005). "Physical, Emotional and Sexual Violence During Pregnancy in Malatya, Turkey", **European Journal of Public**

Health, Vol. 16, No: 2, p. 149-156.

KASIAN M., PAINTER S. (1992). "Frequency and severity of Psychological Abuse in a Dating Population", **J. Interpers. Viol.** 7(3), p. 350-364.

KATZ Jennifer, ARIAS Ileana (1999). "Psychological Abuse and Depressive Symtoms in Dating Women: Do Different Types of Abuse Have Differential Effects?", **Journal of Family Violence**, Vol 14, No. 3. p. 281-295.

KENT Angela, WALLER Glenn (1998). "The Impact Of Childhood Emotional Abuse: An Extension Of The Child Abuse and Trauma Scale", **Child Abuse&Neglect**, Vol: 22, No: 5, p. 393-399.

KOÇ M., BULUT U.H. (2009). "Orta Öğretim Öğretmenlerinde Mobbing: Cinsiyet Yaş ve Lise Türü Değişkenleri Açısından İncelenmesi", **International Online Journal of Educational Sciences**, 1(1), ss. 64-80.

KUMAR Shuba, JEYASEELAN Lakshmanan, SURESH Saradha, AHUJA Ramesh Chandra (2005). "Domestic violence and its mental health correlates in Indian women", **British Journal of Psychiatry**, 187, p. 62-67.

MADU N.S. (2002). "The Relationship Between Perceived Parental Physical Availability and Child Sexual, Physical and Emotional Abuse Among High School Students in The Northern Province, South Africa", **The Social Science Journal**, 39, p. 639-645.

MARGOLIN G., BURMAN, B., JOHN R.S. (1989). "Home Observations of Married Couples Reenacting Naturalistic Conflicts", **Behav. Assess**, 11, p. 101-118.

MAZZA Danielle. Lorraine, Dennerstein. Vicky, Ryan. 1996, "Physical, sexual and emotional violence against women: a genel practice-based prevalence study.", **Medical Journal of Australia**, 164, p. 14-17.

MCNAMARA J.R., FIELDS S.A., (2001). "The Abuse Disability Questionnaire: Internal Consistency and Validity Considerations in Two Samples", **Journal of Family Violence**, Vol. 16, No. 1, p. 37-45.

MURTY S., ASA C.P., ZWERLING .C., BURMEISTER L.F., MERCHONT J.A. (2003). "Physical and Emotonal Partner Abuse Reported by Men and Women in a Rural Community", **American Journal of Public Health**, Vol 93, No. 7, p.1073-1075.

NEWMAN C.F., (1997). "Maintaning Professionalizm in The Face of Emotional Abuse From Clients", **Cognitive and Behavioral Practice**, 4, p. 1-29.

- PARIS Norma Jean (1999). "Children's Responses To Psychological Maltreatment In Fairy Tales", **Presentation at the National Association of School Psychologist Annual Convention**, Las Vegas, Nevada .
- PETERS J. (2008). "Measuring Myths About Domestic Violence: Development and Initial Validation of the Domestic Violence Myth Acceptance Scale", **Journal of Aggression, Maltreatment&Trauma**, Vol. 16(1), 47, p. 1-21.
- SANDVIK LUTGEN Pamela (2003). "The Communicative Cycle of Employee Emotional Abuse: Generation and Regeneration of Workplace Mistreatment", **Management Communication Quarterly**, Vol.16, No.4, May, p. 471-501.
- SCHNEIDER M.W., ROSS A., GRAHAM J.C., ZIELINSKI A. (2005). "Do Allegations of Emotional Maltreatment Predict Developmental Outcomes Beyond That of Other Forms of Maltreatment?", **Child Abuse&Neglect**, 29, p. 513-532.
- SHAFFER Anne, YATES T.M., EGELAND B.R. (2009). "The Relation of Emotional Maltreatment to Early Adolescent Competence: Developmental Process In A Prospective Study", **Child Abuse&Neglect**, 33, p. 36-44.
- SMITH N., LAM D., BIFULCO A., CHECKLEY S. (2002). "Childhood Experience of Care and Abuse Questionnaire (CECA.Q) Validation of a screening instrument for childhood adversity in clinical populations", **Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol**, 37, p. 572-579.
- TAWANCHAI Jirapramukpitak, PRINCE Martin, TRUDY Harpham (2005). "The experience of abuse and mental health in the young Thai population", **Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol** 40, p. 955-963.
- TOLMAN R.M. (1989). "The Development of a Measure of Psychological Maltreatment of Women by Their Male Partners", **Viol. Vict.**, 4(3), p. 159-177.
- TDK (2005). **Türkçe Sözlük**, Ankara: TDK Yay.
- UHRLASS D., GIBB B.F. (2007). "Childhood Emotional Maltreatment And The Stres Generation Model of Depression", **Journal of Social and Clinical Psychology**, Vol, 26, No. 1, p. 119-130.
- WAGNER PEGGY J., MORGAN Patrick F. (1998). "Validating the Concept of Abuse/ Women's Perceptions of Defining Behaviors and the Effects

of Emotional Abuse on Health Indicators”, **Arch Fam Med**, vol 7, p. 25-29.

WALKER E.A., KEEGAN, D., GARDNER G., SULLIVAN M., BERNSTEIN, D., KATON W.J. (1997). “Psychosocial Factors in Fibromyalgia Compared With Rheumatoid Arthritis: II. Sexual, Physical, and Emotional Abuse and Neglect”, **Psychosomatic Medicine, American Psychosomatic Society**, 59, p. 572-577.

WARK Jo M., KRUCZEK T., BOLEY A. (2003). “Emotional Neglect and Family Structure: Impact on Student Functioning”, **Child Abuse&Neglect**, 27, p. 1033-1043.

WIJMA B., vd. (2003). “Emotional, Physical, and Sexual Abuse in Patients Visiting Gynaecology Clinics: A Nordic Cross-Sectional Study”, **The Lancet**, Vol 361, p. 2107-2113.

WRIGHT M.O., Crawford E., Castillo D. D. (2009). “ Childhood Emotional Maltreatment and Later Psychological Distress Among College Students: The Mediating Role of Maladaptive Schemas”, **Child Abuse & Neglect**, 33, p. 59-68.

WONG SYLVIE, HLoFo, vd. (2006). “Discussing Partner Abuse Does Doctor’s Gender Really Matter?”, **Family Practice-on International Journal**, Oxford University Press, p. 578-586.

YARGIÇ L., TUTKUN H., ŞAR V. (1994). “Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantıları ve Erişkinde Dissosiyatif Belirtiler”, **Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji Dergisi**, 2(2), ss. 338-347.